

Göteborg 2018-06-28

Till Mark- och Miljödomstolen vid Vänersborgs Tingsrätt
Via Stadsledningskontoret

Överklagande av Detaljplan för bostäder och skola vid Robertshöjdsgatan/Smörslottsgatan inom stadsdelen Sävenäs och Delsjön.

Diarienummer SBKBN1429/15

Diarienummer TKFN5983/15

Klagande:

Föreningen Trädplan Göteborg
Orgnummer: 802469-6950

c/o Lindell
N. Fogelbergsg. 9a, 411 28 Göteborg
e-mail: tradplangoteborg@gmail.com

Innehåll

Yrkande	2
1. Grunder	3
2. PBL	5
3. MKB.....	6
4. Samråd	7
5. Naturmiljön (kap. 9 i MKBn)	8
6. Rekreatiomsområden.....	10
7. Kulturmiljön.....	11
8. Riksintresset för friluftsliv i Delsjöområdet.....	11
9. Slutsats	13

Yrkande

Föreningen Trädplan yrkar följande:

1. att planen avslås i sin nuvarande form
2. att gränsen för Riksintresset för friluftslivet i Delsjöområdet respekteras, så att dess värde som skydd för hela Delsjöområdet inte upphävs. Den del av planområdet som ligger innanför friluftsreservatets gräns skall utgå.
3. att nuvarande naturskyddsområdet utökas för att skydda Härlanda Tjärns-området från framtida exploatering enligt Länsstyrelsens förslag 2007¹
4. att Länsstyrelsens ursprungliga förslag 0519/07 tas upp igen och uppdateras till att även omfatta de "grönkilar" som idag finns mellan Smörslottsgatan och Robertshöjdsgatan.
5. att naturmiljön utanför naturskyddsområdet inklusive befintliga grönkilar bevaras
6. att områden med högt naturvärde klassas som naturskyddsområde enligt miljöbalken, dvs även de som nu ligger utanför nuvarande naturskyddsområde
7. att EUs habitatdirektiv följs, särskilt vad gäller skydd av "blandädellövskog" och "blandädellövsträd i brant sluttning"
8. att de grova träd som är på allmän plats (park eller natur) skyddas genom särskild skyddsbestämmelse
9. att kännbara viten utdöms i de fall träd skadas
10. att artskyddsförordningen gäller och inga undantag görs
11. att fortsatt fragmentisering av grönområden undviks, och att Göteborgs Grönplan samt nya Trädpolicy följs

¹ (Länsstyrelsens föreläggande: Förslag till utökning av naturreservatet Delsjöområdet i Göteborgs, Härryda och Mölndals kommuner Diariennr 0519/07)

12. att fladdermössen fredas och gällande svenska och internationella förordningar följs
13. att det upprättas en korrekt miljökonsekvensbeskrivning då verksamheten kommer medföra betydande miljöpåverkan
14. att samråd i korrekt form sker med en vidare krets, då verksamheten kommer medföra betydande miljöpåverkan
15. att förutsedd miljöpåverkan under anläggnings- och driftsfas redovisas, inkluderat beskrivning av utsläpp till luft och vatten, buller, avfallshantering, lukt, transporter, energianvändning eller annan relevant miljöpåverkan som verksamheten förutses medföra
16. att det tydligare beskriv vilken påverkan detaljplanen har på människors hälsa och miljö
17. att det tydligt redogörs vilka miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken den planerade verksamheten kan komma att påverka, till exempel vatten- och luftkvalitet.
18. att det tydligt redovisas vilka nationella, regionala och lokala miljö kvalitetsmål som kan beröras av den planerade verksamheten.
19. att andra alternativa lokaliseringar för nya bostadsområden och skola - som inte inkräktar på skyddsvärd tätortsnära natur i Naturreservat - ses över
20. att kommunen tar större ansvar för kommande generationer genom att bevara och förstärka den skyddsvärda tätortsnära naturen, särskilt i Delsjö-området.
21. att exploateringsplaner tar hänsyn till nationella och lokala riktlinjer, såsom miljö kvalitetsmål, Göteborgs Grönplan, Miljöbalken, de nationella och regionala miljömålen. etc.
22. att framtida ny bebyggelse planeras i samklang med boende och med stor respekt för den stadsnära naturen, dess ekosystemtjänster och betydelse för människor välmående.

1. Grunder

Mellan Smörslottsgatan och Robertshöjdsgratan och vid Härlanda tjärn, invid Delsjöns Naturreservat planeras 340 lägenheter och en skola för 550 elever. Den detaljplan som

föreslås (Diariernr 1429/15)² innebär en mycket kraftig exploatering i "ett område som av länsstyrelsen har utpekats som riksintresse för friluftsliv och kulturmiljövård" samt in i naturskyddsområde som av Länsstyrelsen och flera remissinstanser år 2009 utpekats att bli naturreservat.

Beslutet i Göteborgs kommunfullmäktige 7 juni 2018 att anta planförslaget står i strid med Göteborgs stadsfullmäktiges beslut 12/11 1970 om inrättande av natur- och friluftreservat. Vi menar därför att den del av planområdet som ligger innanför friluftreservatets gräns ska utgå. Riksintresset för friluftsliv riskerar att påverkas negativt av detaljplanen. Riksintresseområdets gräns mot tidigare stadsplanerat område, sammanfaller i princip med friluftreservatets gräns.

Nuvarande förslag hotar de grönkilar som dämpar trafikbuller, rymmer skyddsvärda/fridlysta djurarter, växter och träd, ger värdefull grönska, avkoppling och lekmöjligheter för barn samt bidrar till det gröna stråk som binder samman Delsjöreservatet med andra områden. Det bryter även mot miljöbalken och mot flera miljö kvalitetsmål bla 'God bebyggd miljö' som kräver "ökade insatser mot buller och dålig inomhusmiljö liksom stärkt samhällsplanering och skyddade tätortsnära grönområden och kulturvärden"

Det förslag som nu är antaget uppfyller inte grundläggande krav för detaljplan och innebär en skövling av värdefull stadsnära natur. Det strider mot 1:5, 2:1 och 2:2 PBL samt MB 3 kap 6§, MB 6 kap 12§, MB 7 kap 9§ och Eu-direktiv 92/43/EEG samt konventionen EUROBAT

Detaljplanen är föråldrad och undermålig. Den går helt emot intentionerna i Göteborgs olika planer och direktiv för en klimatsmart och grön stad (tex översiktsplanen, Grönplanen och den nya Trädpolicyen). Området omfattas av plan- och bygglagens generella varsamhetsbestämmelser och förvanskningförbud. Åtgärden kan även anses strida mot hushållningsbestämmelserna i miljöbalken. Exploateringsföretag och andra ingrepp får endast komma till stånd om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdets natur- och kulturvärden.

Naturvärdesinventeringen visar på mycket höga naturvärden i området. Några av de exploateringsytorna som angetts i detaljplanen ligger inom områden med höga och mycket höga naturvärden, samt inom riksintresset för friluftsliv, naturskyddsområden och intill buffertzonen för naturreservat. Exploatering inom dessa områden kan därför ge stora negativa konsekvenser för naturen i området. Detta går tydligt emot Göteborgs Stads Grönplan, samt ny Trädpolicy för Göteborgs Stad.

² <http://goteborg.se/wps/portal/start/byggande--lantmateri-och-planarbete/kommunens-planarbete/plan--och-byggprojekt>

Stadsbyggnadskontoret har inte lyssnat på sakägare och boende i området eller andra oroad röster som höjts angående ingreppen i denna del av stadsmiljön.

Stadsbyggnadskontoret, Fastighetskontoret och Park och Naturförvaltningen har ett ansvar för att värna och bevara den kulturhistoriska miljön samt naturmiljön i staden. Hur kan man då planera ett nytt bostadsområde på ett sådant sätt att stora natur- och kulturvärden hotas, och oåterkalleligen försvinner?

Frånvaron av avvägning mellan motstående intressen utgör ett brott från själva huvudsyftet med detaljplanedirektiven. Eftersom planförslaget inte uppfyller grundläggande krav, som skall ställas på en detaljplan, bör förslaget i dess nuvarande utformning upphävas.

Det finns idag en rik kunskapsbank om naturens roll för att skapa en god bebyggd miljö med rika upplevelser genom variation, avkoppling mm. Likaså om de ekosystemtjänster som staden och vi medborgare får gratis av naturen, tex ren luft, vattenrening, hantering av ökad nederbörd, bullerskydd, biologisk mångfald, för bättrad hälsa, etc, vilka finns prioriterade i de svenska miljömålen³.

Det krävs en annan politisk tankelogik, där inte antal bostäder till ett jubileum är det största målet, eller där varje obebyggd grönyta inte per automatik är en yta att bebygga. Ett omtag kan leda till tankar och praktiska experiment om hur ökat bostadsbyggande kan kombineras med ökat bevarande av nuvarande träd och grönområden, en varsam och grön utveckling av staden.

Det finns möjlighet att ändra detaljplanen, det finns alternativa förslag på nya bostäder och plats för skola, som bättre bevarar den befintliga natur- och kulturmiljön.

2. PBL

Enligt PBL skall både allmänna och enskilda intressen beaktas vid planläggning. I ett regeringsärende (M2000/1052/Hs/P) anförde regeringen bl.a.: "När en detaljplan upprättas krävs alltid att kommunen beaktar olika berörda enskilda intressen och därvid bl.a. gör en prövning av om den bebyggelse som blir möjlig leder till betydande olägenheter för närboende."

I prop. 1985/86:1 (s. 366) anförde departementschefen bla: "Vidare bör en viktig uppgift för besvärinstanserna vara att pröva eventuellt föreslagna alternativa sätt att lösa den planeringsfråga som är aktuell i ärendet. Intrånget för de enskilda kanske kan minskas eller elimineras, om man gör vissa jämkningar av läget eller utförandet av en byggnad eller en annan anläggning. Det visar sig i praktiken ofta möjligt att tillgodose klagandenas önskemål

helt eller delvis, utan att det behöver innebära något ingrepp i den kommunala självstyrelsen.

Av PBL följer bl.a. att mark ska användas för det eller de ändamål den är mest lämpad för och att planläggning ska göras med beaktande av bl.a. natur- och kulturvärden och främja en ändamålsenlig struktur – vi anser att så inte skett med detta planärende, och att detaljplanen därför behöver göras om

Enligt PBL samt och 3 kap. 6 § första stycket miljöbalken ska områden som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras kulturvärden, så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada kulturmiljön. Den tänkta exploateringen kommer att påtagligt skada på riksintresset för friluftslivet i Delsjöområdet.

Enligt PBL skall planläggning, med beaktande av natur- och kulturvärden, främja bl.a. en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse och goda miljöförhållanden i övrigt. Regeringen framhöll (prop 1994/95:230 s.31) bl.a.: ”För det tredje handlar det om att skapa en rik och levande vardagsmiljö.... Lokalisering och utformning av bebyggelse och anläggningar måste därför ske med stor hänsyn till den byggda miljöns värden och kvaliteter.” Regeringen underströk kraftigt (a. prop. s. 49), att kravet på hänsyn till befintliga natur- och kulturvärden beaktas särskilt vid förändringar i bebyggelsestrukturen. Därför bör den nuvarande detaljplanen omarbetas.

3. MKB

Ett projekt av detta slag med omfattande miljöpåverkan skall enligt Plan- och bygglagen (PBL) 4 kap. 2 a§ bedömas enligt Miljöbalken (MB) 6 kap. 12§ och förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar (1998:905) 4§.

I 6 kap. miljöbalken finns begreppet ”betydande miljöpåverkan” för klassning av olika typer av verksamheter som bl.a. kan medföra stora ingrepp i naturmiljön och/eller påverka miljön för många människor.

Betydande miljöpåverkan innebär att kommunen ska ha utökat samråd med flera och att miljökonsekvensbeskrivningen ska vara mer omfattande, bland annat 6 kap. 7 § miljöbalken, utdrag Miljökonsekvensbeskrivningen ska, i den utsträckning det behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning, innehålla de uppgifter som behövs för att uppfylla syftet enligt 3 §.

Om verksamheten eller åtgärden omfattas av samrådskravet i 4 § första stycket 2, ska miljökonsekvensbeskrivningen alltid innehålla

1. En beskrivning av verksamheten eller åtgärden med uppgifter om lokalisering, utformning och omfattning

2. En beskrivning av de åtgärder som planeras för att skadliga verkningar ska undvikas, minskas eller avhjälpas och hur det ska undvikas att verksamheten eller åtgärden medverkar till att en miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap. inte följs
3. De uppgifter som krävs för att påvisa och bedöma den huvudsakliga inverkan på människors hälsa, miljön och hushållningen med mark och vatten samt andra resurser som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra
4. En redovisning av alternativa platser, om sådana är möjliga, samt alternativa utformningar tillsammans med dels en motivering varför ett visst alternativ har valts, dels en beskrivning av konsekvenserna av att verksamheten eller åtgärden inte kommer till stånd
5. En icke-teknisk sammanfattning av de uppgifter som anges i 1– 4. samt redovisningen av alternativa utformningar och lokaliseringar

Detta innebär att en noggrann miljökonsekvensbedömning (MKB) bör upprättas, vilket inte gjorts av kommunen. En MKB syftar till att bedöma positiva och negativa miljökonsekvenser, miljöpåverkan och konsekvenser för miljön och människors hälsa, samt konkreta förslag på åtgärder som medför att projektet kan utformas på ett sådant sätt att eventuella negativa effekter minskas.

Att anlägga nya verksamheter av de slag som finns uppräknade i 3 § 1 stycket förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar ska alltid antas medföra en betydande miljöpåverkan.

4. Samråd

Om en verksamhet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan krävs även samråd med en utökad krets. Den utökade samrådsgruppen bör omfatta statliga myndigheter, kommuner, allmänhet och organisationer som kan antas bli berörda.

Föreningen Trädplan ifrågasätter om samrådsförfarandet för denna detaljplan har skett enligt gängse riktlinjer – och vi vill att detta kontrolleras av ansvariga myndigheter.

Samrådet behöver omfatta den miljöbalksprövning som den planerade verksamheten kräver. Om planerad verksamhet enligt 9 eller 11 kap miljöbalken på ett betydande sätt kan påverka till exempel skyddsvärden så ska samrådet omfatta även detta.

Därutöver har Göteborgs kommun underlåtit att presentera samtliga korrekta planunderlag under samrådsprocessen, bland annat projektets kostnader och samhällsnytta, påverkan på

miljön, på naturvärden och på riksintresset. Det saknas även tillräcklig beskrivning av planens geotekniska förutsättningar, bland annat påverkan naturmiljön, på vägar och på redan befintliga fastigheter i området.

För de berörda sakägarna i målet har det således varit mycket svårt att övergripa detaljplanens effekter, som är själva syftet med samrådsförfarandet. Föreningen Trädplan Göteborg anser att det kan ifrågasättas huruvida det material och de beräkningar som presenterats av kommunen under samrådet är korrekta. Därmed ifrågasätter vi även beslutet i Göteborgs kommunfullmäktige 7 juni 2018 att anta planförslaget.

Samma information ska gå ut till alla berörda sakägare inom rätt tid. Detta har inte skett, då olika versioner av planen presenterats under samrådstiden, (se Catharina Linds och Roberts Linds (Sävenäs 142:16) komplettering av sin överklagan.)

Verksamhetsutövaren ska dokumentera de synpunkter och upplysningar som har kommit in under samrådet, även under samrådsmöte, då det ska upprättas protokoll, vilket inte skett.

Föreningen Trädplan Göteborg anser att det under och efter samrådet för detaljplanen SBKBN1429/15 och TKFN5983/15 har det skett så många fel och brister att samrådsprocessen bör leda till att domstolen avslår planen.

5. Naturmiljön (kap. 9 i MKBn)

Detaljplanen bryter mot Miljöbalken 3 kap 6 § "Mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Behovet av grönområden i tätorter och i närheten av tätorter skall särskilt beaktas."

De höga naturvärdena och vikten av att ha en sammanhängande grönstråk, gör att området bör jämföras med reglerna om Kulturresevat i Miljöbalken 7 kap. 9§. Man kan därför ifrågasätta om Kommunen, överhuvudtaget äger rådighet att disponera marken för exploatering. Man kan också ifrågasätta om staden har rätt att detaljplanera området på ett sätt som medför att ett mycket stort antal skyddsvärda träd och övriga naturvärden i stor omfattning ödeläggs.

Den antagna detaljplanen bryter även mot EU:s habitatdirektiv. I området finns flera ädellövskogar av blandtyp. Blandädellövskogar omnämns speciellt när ex. olika Natura 2000 områden ska skydds-klassas, eftersom de finns med bland de "skogliga naturtyper" som EU:s habitatdirektiv ålagt Sverige att skydda.

I naturområdet som nu riskerar avverkning, finns flera olika ädellövträslag, varav några står i brant sluttning (blandädellövskog i brant), denna är extra skyddsvärd enligt EU:s habitatdirektiv.

Stora delar av områdets höga kultur- och miljövärden kommer utsättas för omfattande negativ påverkan av byggprojektet.

4.1 Kompensationsåtgärder

De kompensationsåtgärder som föreslås för de många grova träd som ska avverkas och förlusten av den tätortsnära naturmiljön samt områden för rekreation är otydliga och inte tillräckliga. Riktlinjer i miljöbalken och PBL följs inte om den antagna detaljplanen genomförs. Att tex föreslå ett nytt träd på annan plats istället för de skyddsvärda träd som fälls, är ett brott mot gällande förordningar. Kompensationsåtgärder begränsar inte den skada som uppstår på platsen för den planerade exploateringen. För att kompensationsåtgärder ska bidra till att uppväga den förväntade skadan från en exploatering måste den medföra naturvårdsnytta i förhållande till ett scenario där ingen kompensation genomförs. Detta innebär att kompensationen måste bidra till att öka eller upprätthålla naturvärdena på platsen där den genomförs – så är inte fallet i de detaljplanens och remissinstansernas föreslagna åtgärder.

4.2 Grönkilar och naturskyddsområde

Grönkilarna och skogen är ett uppskattat rekreationsområde, en viktig grön lunga för denna del av staden. Väsentliga delar av detta har stora eller mycket höga naturvärden och är en del av ett sammanhängande och avgörande grönstråk i staden, med biotoper och skyddade arter av växt och djurliv.

Detta bör Göteborgs Kommun värna och inte låta förstöras. De gamla träd som fälls går inte att ersättas. Nya träd som planteras i sådan stadnära miljö blir aldrig lika stora, de dör ofta inom några år. Det krävs mellan 500 till 1000 stora träd för att ersätta ett enda fullvuxet träd vad gäller kapacitet i koldioxidomvandlingen. Därför räcker det inte att plantera ett nytt träd som ersättning för ett avverkat gammalt fullvuxet träd.

Varje stort träd binder dessutom ca 9 kilo partiklar per år och suger ca 3000 liter vatten - vad innebär det att så många grova träd och/ eller gamla träd försvinner i Göteborg?

4.3 Fladdermöss

I området finns fladdermöss. Även om man i inventeringen inte kunnat hitta de mer sällsynta arterna, så innebär det inte att det är fritt fram för exploatering och borttagande av fladdermössens habitat.

Alla fladdermöss i Europa skyddas av konventionen EUROBATS - avtalet för skydd av europeiska fladdermuspopulationer. Avtalet skyddar fladdermössen, deras boplatser, övervintringsplatser och deras viktigaste jaktområden. Alla fladdermöss i Sverige är sedan 1986 enligt lag fredade (3 § jaktlagen) och de är dessutom fridlysta enligt Artskyddsförordningens fridlysningsbestämmelser (§§ 4 och 5). Enligt 4 § 2 punkten artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa djur, särskilt under djurens

parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Enligt 4 § 4 punkten är det förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.

Fladdermöss är även markerade med "N" i bilaga 1 till Artskyddsförordningen. Detta innebär att arten kräver noggrant skydd enligt art- och habitatdirektivet. Arten finns upptagen i bilaga 4 till art- och habitatdirektivet. Området som nu planeras att exploateras kan anses vara både en boplats samt en nyckelbiotop för fladdermöss.

6. Rekreatiomsområden

Västra Götaland har fått i uppdrag från regeringen att se över och bevara tätortsnära grönområden, eftersom mer och mer konkurreras bort av den växande staden. Den tätortsnära naturen är den natur de flesta medborgare kommer i kontakt med i vardagen, och har visat sig vara en viktig del i människors rekreation och välbefinnande, och bidrar därmed till folkhälsa. Genomförandet av den föråldrade men antagna detaljplanen bryter mot regeringens uppdrag.

Även under byggskedet påverkas gator, parker och offentliga platser genom stora öppna schakt och omkringliggande inplankade byggarbetsplatser med byggbodnar, upplag och arbetsmaskiner och lastbilar som skall komma fram och tillbaka. Detta leder även till buller och störningar pga. av arbeten och mängder av transporter dagligen under en längre tid. Stora värdefulla rekreativmiljöer påverkas, vissa med påtaglig skada och irreversibla konsekvenser för natur- och kulturmiljön.

Andra mer välplanerade exploateringsalternativ till kommunens och byggherrarnas nuvarande planer kan bevara en betydligt större del av grönområdet, som då kan utvecklas på ett naturligt sätt och fortsätta berika rekreativ- och friluftslivet.

De stora arbetsplatserna, transporter, begränsad framkomlighet för fotgängare och cyklister, buller, vibrationer och byggdamm berör många människor under lång tid. För äldre människor blir det sista minnet av sitt bostads- och rekreativområde som ett totalt byggkaos.

För många barn blir det några år med buller och störningar, samt svårigheter att ta sig till skola och vänner och lekplatser. Det blir en stor del av deras enda barndom de kommer att minnas. För barnen försvinner värdefulla lekplatser och rekreativytor. Efter byggskedet finns stora risker för barnen pga av utökad trafik på redan trånga gator.

De sociala och mänskliga konsekvenserna är stora. Försämring på folkhälsan kommer att vara avsevärd, både under byggtiden och därefter om stora rekreativområden försvinner. Buller och luftföroreningar under byggtiden sänker omgivande stadsmiljöers livsbetingelser på ett mycket negativt sätt under flera år. Om träd och grönområden försvinner i så stor omfattning, blir effekten av buller och föroreningar större.

Kommunen ser befintliga naturmiljövärden som helt underordnade bostadsbyggandet. Vilket även framfördes av SBKs representant på samrådsmötet den 22 feb. Men utan gröna lungor, bevarade biotoper, skyddade ekosystem, samt rekreationsmöjligheter för barn och vuxna så förstörs sakta staden. De värden som går förlorade är oersättliga.

7. Kulturmiljön

Detaljplanen tar inte tillräcklig hänsyn till Miljöbalken 3 kapitel 6§, som anger att *"Mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön"*.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län konstaterar i skriften Kulturmiljöer av riksintresse,: *"Stora delar av Göteborg har så stora kulturhistoriska värden att de är av riksintresse enligt Naturresurslagen. För att kunna ta till vara dessa värden krävs ett gemensamt ansvarstagande mellan stat, kommun och de som äger och använder dessa bebyggelsemiljöer."*

Detta gäller även det område som nu planeras att exploateras. Den antagna detaljplanen visar inte att tillräcklig hänsyn tagits till Naturresurslagen/Miljöbalken och Länsstyrelsens önskemål.

Under byggskedet kommer schakt, byggplank, kranar, lastmaskiner, masstransporter att dominera stadslivet och gatuperspektiven på ett påtagligt negativt sätt. Det kommer även att orsaka påtaglig och irreversibel skada på kulturhistorisk miljö och på stadsnaturen längs stora delar av den planerade sträckningen av projektet.

Byggherrar och kommunen har inte visat hur de kan garantera att stor påtaglig skada kommer att undvikas.

8. Riksintresset för friluftsliv i Delsjöområdet

Den föreslagna detaljplanen med skolan och idrottshallen, har enligt samrådsförslaget lagts innanför gränsen för riksintresset för friluftsliv i Delsjöområdet, som fastställdes efter revidering våren 2016.

I samrådshandlingen hävdas det på sidan 6 att *"de värden som definierar riksintresset bedöms inte påverkas negativt av planförslaget"*. Detta påstående står i strid med FO 07 där det under rubriken *"Förutsättningar för bevarande och utveckling av områdets värden"* tydligt anges att åtgärder som påtagligt kan skada områdets värde är bebyggelse och upplag. Negativ visuell påverkan, exempelvis telemaster, kraftledningar och vindkraftverk nämns också som negativa för riksintresset.

Den föreslagna skolbyggnaden skulle få en mycket påtaglig visuell inverkan, så även de föreslagna höghusen utanför riksintressets område. En studie av hur dessa skulle synas från Härlanda tjärns badplats samt andra delar inom naturreservatet och naturskyddsområdet sänkades i samrådshandlingen.

Förutom de negativa effekterna av den föreslagna skolbyggnaden och idrottshallen måste det framhållas att om gränsen för riksintresset nu de facto upphör att vara ett skydd för området så finns en påtaglig risk att även andra "randområden" av Delsjöområdet kommer att bebyggas, så har skett kontinuerligt under hela efterkrigstiden. Den nu antagna detaljplanen omfattar en areal som är långt större än den som behövs för den planerade bebyggelsen. Detta skall enligt planen vara naturmark, men planområdets intrång i friluftsrervatet innebär en uppenbar risk för ändrad markanvändning och exploatering i framtiden. Den förhindrar också en utveckling av riksintresset.

Försök att få området skyddat gjordes bland annat 1945, 1948, 1969 och 2007, att säkra och skydda Delsjöområdets gräns har vid varje tillfälle sagts vara viktigt - men staden ville behålla rätten att göra justeringar utan begränsningar. Resultatet är att nya områden inom naturskyddsområdet och buffertzonen för naturreservatet regelmässigt bebyggs för olika ändamål. Den nu föreslagna idrottshallen samt delar av skolgården har enligt förslaget placerats inom det område som Länsstyrelsen 2007 ville ge naturreservatsstatus. Detta är inte acceptabelt, och strider mot ovan nämnda lagar och riktlinjer.

Vi kan inte finna något som visar på att man verkligen undersökt effekterna på friluftslivet eller upplevelsevärdena. Enligt naturvårdsverkets handbok (2005:5) skall det även ingå i bedömningen hur tidigare ingrepp, i detta fall i samband med stadsplanen 1967 påverkat området, men också hur en plan kan påverka området i framtiden. Många små ingrepp (över tid) blir sammantaget ett stort ingrepp.

"Allmänna råd till 3 kap. 6 § 2 stycket MB (utgivna av Naturvårdsverket efter samråd med Riksantikvarieämbetet) Påtaglig skada på natur- eller kulturmiljön kan uppstå om en åtgärd kan mer än obetydligt skada något eller några av de natur-, kultur- eller friluftsvärden som utgör grunden för riksintresset. Även om den negativa inverkan endast förväntas pågå under en kortare tid bör den anses utgöra påtaglig skada på natur- eller kulturmiljön om den negativa inverkan kan bli så stor att området i något avseende förlorar sitt värde som riksintresseområde. En negativ inverkan som är irreversibel med avseende på något värde som utgör grunden för riksintresset bör som regel anses utgöra påtaglig skada på natur- eller kulturmiljön. Vid bedömningen av om en åtgärd kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön i ett område av riksintresse för naturvården, kulturmiljövården eller friluftslivet bör det analyseras hur mycket, på vilka sätt och för hur lång tid åtgärden kan inverka negativt på de värden som utgör grund för att området har bedömts vara av riksintresse. Vid bedömningen av om en skada skall anses påtaglig bör det vidare beaktas att olika områden är olika

känsliga för påverkan och, vad avser naturmiljön, även kan ha olika återhämtningsförmåga. Vid bedömningen bör även tidigare ingrepp och/eller skador beaktas. Vid bedömningen bör också tas hänsyn till att ett ingrepp som endast berör en liten del av ett riksintresseområde kan ha en sådan grad av negativ inverkan på områdets värden att påtaglig skada uppstår. Detta gäller även sådana åtgärder utanför ett riksintresseområde som kan påverka värdena i området negativt så att en påtaglig skada uppstår.” (Riksintresse för naturvård och friluftsliv 2005:5, s. 49)

9. Slutsats

Föreningen Trädplan Göteborg anser att det är nödvändigt att upphäva nuvarande detaljplan för bostäder och skola vid Robertshöjdsgratan/Smörslottsgatan inom stadsdelen Sävenäs och Delsjön.

Den antagna detaljplanen bryter mot regleringar i bl.a. EUs Habitatdirektiv, PBL och miljöbalken, samt nationella, regionala, och lokala riktlinjer gällande grönområden, artskydd och stadsnära natur på ett flertal punkter.

Alternativ och bättre planerad bebyggelse bör utredas och planer tas fram i samverkan med de boende i området, samt med större respekt för de natur- och kulturvärden som finns i detta unika område.

Vi vill att Göteborgs stad tar bättre ansvar för framtiden och planerar nya bostäder i samklang med berörda parter och med hänsyn till de befintliga kultur- och naturmiljöerna. Även kommande generationer bör få möjlighet att uppleva gamla träd och unika väl bevarade stadsmiljöer med tätortsnära natur.

I övrigt ställer vi oss bakom Göteborgs Hembygdsförenings överklagande samt adv. Mats Måres överklagande som ombud för boende i närområdet.

Göteborg 2018-06-29

Barbara Lindell
Föreningen Trädplan Göteborg